

BESPREKING IN LEIDINGSGROEP

Maak op voorhand voldoende tijd vrij om met je leidingsgroep te bespreken of je jonge nieuwkomers wil meenemen op kamp. Laat iedereen de kans zijn of haar mening uit te spreken. Zorg voor een open sfeer, geen enkele mening is 'fout'.

Bij volgende vragen kan je alvast even stilstaan:

- Wat is het doel van onze KSA?
- Wat verwachten we van jonge nieuwkomers? Is dat anders dan de andere leden?
- Hoeveel tijd kunnen we voor deze doelgroep vrijmaken?
- In welke mate zijn we bereid onze gewoontes en tradities aan te passen?
- Kunnen we hen financieel tegemoet komen als het moet?
- Staan we sterk genoeg?
- Welke voordelen zien we?
- Welke nadelen zien we?
- Durven we leren met vallen en opstaan?

Als je als leidingsgroep beslist ervoor te gaan, is het goed dat de meerderheid achter het idee staat. Bepaal wie de trekkers van het project worden. Zij kunnen de volgende stappen leiden, de contacten leggen en onderhouden met de ouders of begeleiders, vertrouwenspersoon zijn voor de jonge nieuwkomers ...

Extra informatie:

<https://www.wereldspelers.be/voor-jeugdwerkers/wat-de-meerwaarde>

<https://www.wereldspelers.be/voor-jeugdwerkers/culturele-drempels-wegwerken>

VERKENNEND GESPREK

KADER INFO:

De grote meerderheid van de kinderen die naar België komen, doen dat in een gezinsverband. Ze reizen samen met één of beide ouders en alle of enkele van hun broers en zussen. Ze verblijven in een opvangcentrum of wonen met hun gezin samen in een woning. Sommige kinderen en jongeren belanden hier in hun eentje. Dat wil zeggen dat ze in België wonen zonder hun ouders of wettelijke voogd. We noemen hen 'niet-begeleide buitenlandse minderjarigen'. Zij worden opgevangen in een opvangcentrum, in een lokaal opvanginitiatief of bij familie. Afhankelijk van de situatie zal je dus met ouders spreken of met begeleiders. Ook het kind of de jongere mag erin betrokken worden.

Het **doel** van een eerste gesprek is kennismaking met de ouders of de begeleiders van jonge nieuwkomers en om de **verwachtingen van beide partijen** juist te stellen.

Het biedt de mogelijkheid om het **concept jeugdbeweging** uit te leggen en jullie werking toe te lichten. Daarnaast moet je ook het **concept kamp uitleggen** en hoe jullie het met jullie groep aanpakken. Denk daarbij aan de eenvoudigste zaken: wat en hoe eten we, waar slapen we, wanneer staan we op en gaan we slapen, spelen we in vaste groepen, doen we taken (bv. helpen met afwas), wanneer zijn de vrije momenten, slapen we in een kamphuis of in een tent...

Neem zeker enkele **foto's en filmpjes** mee om de uitleg met beelden te ondersteunen of maak gebruik van pictogrammen (zie sclera.be). Zeker als je merkt dat Nederlands praten en verstaan moeilijk gaat, kunnen die materialen helpen. Eventueel kan je ook een tolk inschakelen of zal het kind of de jongere zelf tolken.

Ook **praktische zaken** kunnen aan bod komen, zoals welk materiaal de deelnemers zelf moeten voorzien en wat de kostprijs van het kamp is. **Bespreek hoe jullie daarin kunnen ondersteunen**, door materiaal uit te lenen of door de deelnameprijs te verlagen. Kan je dat als groep niet zelf dragen, dan kan je beroep doen op het KSA-steunfonds (zie www.ksa.be/steunfonds).

Enkele aandachtspunten:

- Maak op voorhand een **afspraken**. Onverwacht bezoek is soms te direct.
- Bij een gesprek met ouders kan je een **brugfiguur** betrekken. Dat is iemand die de ouders al kent. Dat schept meer vertrouwen.
- Vertel aan de ouders of begeleiders welke **regels** er bij jullie op kamp gelden. Vraag hen ook welke gewoontes, regels ... er bij hen thuis zijn (zeker op vlak van eten).
- Geef een duidelijk lijstje van **materiaal** waarvoor ze moeten zorgen. Overloop het lijstje samen met de ouders of begeleiders en bekijk met hen wat zij en wat jullie eventueel kunnen voorzien. Gebruik daarvoor zeker ook pictogrammen of foto's.
- Als je met een **gemengde groep** van jongens en meisjes op kamp gaat, moet je dat ook duidelijk maken. Hou er rekening mee dat dat niet in alle culturen vanzelfsprekend is. Let er vooral op bij het wassen en slapen. Ook nachtzoenen kunnen 'vreemd' overkomen.
- Als jullie in **tenten** slapen, laat dat dan zeker weten aan de ouders/begeleiders en aan de kinderen zelf! Laat eventueel op voorhand al eens een tent zien of toon foto's. Wees jezelf ervan bewust dat zo'n tent heel wat nare ervaringen kan oproepen, dat heeft voor hen vaak negatieve connotaties met vluchtelingenkampen.
- Net zoals bij andere leden vraag je vooraf toestemming aan de ouders of je **foto's** op je site, in je groepsblaadje,... mag zetten. Weet ook dat heel veel opvangcentra strikte regels hebben rond het tonen van minderjarige nieuwkomers op foto's. Voor hun eigen veiligheid is dat vaak verboden.
- Maak aan de ouders (of hun begeleider) duidelijk dat het vaak over groepsfoto's gaat. En leg hen goed uit waar je foto's zal plaatsen, wie die foto's kan zien,... Misschien is dat ook het ideale moment om samen met hen naar je website te surfen, zodat ze weten dat ze daar heel wat info kunnen vinden.
- Kinderen zonder papieren - dat betekent nog niet erkend als nieuwkomer - die meegaan op kamp moeten een 'attest dringende **medische bijstand**' meenemen. Dat attest kan verkregen worden bij het OCMW van de gemeente waarin ze verblijven en heb je nodig wanneer je door een ongeval naar de dokter moet gaan. Ook als het kind (gezin) geen recht heeft op algemene OCMW-steun, kunnen ze toch bij het OCMW terecht voor zo'n 'attest dringende medische bijstand'. Wanneer er een ongeval gebeurt met kinderen die in een opvangcentrum verblijven, moet je steeds het opvangcentrum contacteren.
- Als jullie als leiding de enige aanwezigen zijn bij het gesprek, zonder een vertrouwensfiguur voor de ouders, pas dan op voor sociaal wenselijk gedrag van het kind of de jongere of de ouders. Dat uit zich bv. in zeggen dat ze het begrepen hebben terwijl dat niet zo is.

OP HUISBEZOEK GAAN

Het doel van het bezoek is om kennis te maken met de kinderen en/of jongeren en duidelijke afspraken te maken.

Door de kinderen en jongeren bij het gesprek te betrekken zorg je ervoor dat ze al iemand op voorhand gezien hebben. Pols zeker welke vragen en welke verwachtingen ze hebben. Je kan met hen een dagplanning van het kamp overlopen. Zo kan je met hen ook de afspraken bespreken.

Met de ouders of begeleiders kan je afspraken maken rond vervoer en materiaal. Al een klein beetje spelen met de rondlopende kinderen stelt ouders vaak ook gerust.

Belangrijke aandachtspunten:

- Vertel aan de kinderen of jongeren welke regels er bij jullie op kamp gelden (bv. we nemen geen gsm mee op kamp). Vraag hen ook welke gewoontes, regels ... er bij hen thuis zijn (zeker op vlak van eten).
- Maak duidelijk dat ze kleren moeten meenemen die vuil mogen worden. Op kamp – en in de jeugdbeweging in het algemeen – speel je nu eenmaal in de natuur. Beste kleren houden ze dus beter voor op school.
- Kijk of het qua vervoer voor de ouders/begeleiders en de kinderen mogelijk is om op de plaats van vertrek te geraken. Indien nodig en mogelijk: ga de kinderen zelf ophalen of vraag dit aan een ouder van een ander lid.
- Maak afspraken over telefoneren: mogen de ouders/begeleiders bellen en naar wie? Hou er rekening mee dat de ouders/begeleiders ongerust kunnen zijn om hun kind meerdere dagen te moeten missen. Voor hen is dat soms een minder evidente zaak en iets dat ze misschien nog niet eerder hebben meegemaakt.
- Als je met een gemengde groep van jongens en meisjes op kamp gaat, moet je dat ook duidelijk maken. Hou er rekening mee dat dat niet in alle culturen vanzelfsprekend is. Let er vooral op bij het wassen en slapen. Ook nachtzoenen kunnen ‘vreemd’ overkomen.
- Als jullie in tenten slapen, laat dat dan zeker weten aan de kinderen en jongeren zelf! Laat eventueel op voorhand al eens een tent zien of toon foto's. Wees jezelf ervan bewust dat zo'n tent heel wat nare ervaringen kan oproepen, dat heeft voor hen vaak negatieve connotaties met vluchtelingenkampen.

COMMUNICATIE MET EIGEN LEDEN

Met de leden kan je tijdens een activiteit tijd vrijmaken om hen voor te bereiden op de deelname van jonge nieuwkomers aan het zomerkamp.

- **-12-leden** kan je informeren over wat een nieuwkomer is, waarom ze hier zijn en wat KSA voor hen kan betekenen. Voor meer informatie kan je terecht bij Ketnet: <https://www.ketnet.be/karrewiet/meer-weten/vluchtelingen-in-Europa/veelgestelde-vragen>. Je kan ook gebruik maken van het boekje 'Zo woont Mo': <https://www.fedasil.be/sites/default/files/zowoontmo.pdf>
- Plaats hen zeker niet in een hokje en maak er geen doetjes of 'speciale gevallen' van. Schenk voldoende aandacht aan de gelijkenissen die de kinderen hebben of gebruik elementen die ze kennen: Kennen ze iemand die al gevlucht is of bijvoorbeeld niet in België is geboren? Of stel vragen in de zin van: Wat zou jij willen dat anderen doen als je in een nieuw land naar KSA zou gaan waar je niemand kent? Zo werk je samen aan leuk onthaal en intussen kan je erover praten.
- Met de -12-jarigen kan je ook enkele 'inleefspelletjes' spelen, zoals spelletjes waarbij ze niet de Nederlandse taal mogen gebruiken of waarbij je als leiding zelf een spelletje uitlegt zonder taal te gebruiken. Gewoon om te laten zien dat spelen zonder taal ook leuk kan zijn.
- Met **+12-leden** kan je een spel in het thema spelen. Een volledig uitgewerkt spel vind je via <https://allemaalmensen.11.be/doe-mee/jeugdwerk/inleefspel-en-route.aspx>.

KAMPPROGRAMMA BEKIJKEN

De deelnemers aan een KSA-kamp zijn meestal eigen leden die tijdens het jaar ook aan de activiteiten deelnemen. Voor hen is op kamp gaan spannend, maar beeld je maar eens in hoe het voor de jonge nieuwkomers aanvoelt. Zij kennen de normale werking niet, ze kennen de andere deelnemers niet, ze kennen de leiding niet, ze zijn nog nooit mee geweest op een KSA-kamp, sommigen spreken de Nederlandse taal nog niet voldoende... Voor hen is het dus wellicht een heel grote uitdaging. Daarenboven zijn veel van die jonge nieuwkomers opengesteld aan traumatische gebeurtenissen.

Daarom moet je als leiding enkele extra inspanningen doen om die kinderen en jongeren op hun gemak te stellen, zodat ze zich ten volle kunnen uitleven en opgenomen worden in de groep.

Enkele aandachtspunten:

- Zorg voor een kennismaking. Voor de jonge nieuwkomer is iedereen nieuw. Op een leuke, speelse wijze kan je de nieuwkomer laten kennis maken met de andere leden. Hoe ouder de deelnemers, hoe belangrijker. Bij hen kan je de kennismaking ook in een voorbereidingstraject steken, bv. door een vriendenboek op te stellen, de leden een welkomstboodschap laten opnemen en aan de nieuwkomer bezorgen of een buddy regelen (om de nieuwkomer wat onder de vleugels te nemen).
- Zet tijdens het kamp de talenten van de jonge nieuwkomer in de verf. Alles is nieuw, dus daar word je wel wat onzeker van. Een complimentje, winst, topscorer... Dat boost ieders zelfvertrouwen! Probeer dus zeker te variëren in soorten spel.
- Neem tijdens het kamp de tijd om te vragen hoe het met het kind of de jongere gaat, of die het nog leuk vindt en of alles duidelijk is.
- Om een spel te spelen is het belangrijk om de regels te kennen. Ben je niet vertrouwd met spelconcepten of met de Nederlandse taal, dan klinkt een speluitleg vaak Chinees. Dat verhelp je door de regels en de stappen van een spel te visualiseren. Duidelijk spreken, je uitleg ondersteunen door gebaren en woorden herhalen helpen ook. Alle tips op een rijtje: <https://www.wereldspelers.be/blog/10-tips-om-een-spel-uit-te-leggen-aan-anderstaligen>
- Bij de kennismaking kan het duidelijk worden welke spelen je best aanpast of vermijdt om geen nare herinneringen naar boven te brengen.

Meer tips & tricks:

Hoe omgaan met jonge nieuwkomers? - <https://www.wereldspelers.be/voor-jeugdwerkers/gewone-kinderen-met-ongewone-ervaringen>

Vormt taal een obstakel? <https://www.wereldspelers.be/voor-jeugdwerkers/taal>

EVALUATIE EN NAZORG

Een terugblik is altijd nuttig. Bespreek met de leiding hoe het verlopen is.

Volgende vragen kunnen ter sprake komen:

- Was het wat iedereen ervan verwacht had?
- Wat ging er goed? Hoe kwam dat?
- Wat ging er moeilijk? Hoe kwam dat?
- Waar is er verbetering mogelijk?
- Is het voor herhaling vatbaar?

Neem sowieso nog contact op met de jonge nieuwkomer, de ouders en/of begeleiders om te horen hoe het voor hen was. Misschien wil de jonge nieuwkomer aansluiten bij jullie KSA-groep?